

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

INSERTIUNI
și reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
A R A D,
Strada Mețianu No. 1
Tip. „Erdélyi Hirlap“

Apare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Din păcatele trecutului

Acum după ce obiectiva cenzură a Dlui V. Boneu și-a rupt creionul roșu și vrednicul șef își caută mângâiere pentru nesfârșita durere ce — probabil — o are pe urma pierderii saftapiei, vom putea aduce la lumina zilei o admirabilă ispravă a slăpănu-lui de ieri.

La alegerile de deputați de acum un an, în circumscripția Buteni, deși Dl V. Goldiș și nepoțelul său promite au țărănilor pălării de „barșon“, aceștia, fără să se fi lăsat ispitiți de lustrul cuvintelor Dlor lor și mai puțin de lustrul barșonului, au votat după cum conștiința de cetățeni le dictase și au lăsat în minoritate de voturi lista averescană.

Această îndrăzneală a electorilor, de ași urma glasul conștiinței, trebuia răzbutată. Exponenții prefectului de ieri au întocmit lista și dsa a luat măsuri ca cei „inculpați“ să și ia „dreapta“ răsplată. S'a cerut dela garnizoana Aradului un pluton de ostași pentru niște, înadevăr desfășurate sau numai prefinse, alegeri comunale la Târnova. Frumoșii grăniceri comandați de un plutonier au fost însă îndreptați în comuna Chisindia de lângă Buteni. După un ospăț la care s'a servit bucate din cele mai alese și vin de cel mai bun liferat de domnii cari interveniseră pentru această expediție, falnicii ostași au început să și execute frumoasa misiune.

S'a început cu Chisindia. Au fost chemați la primăria comunei — chiar în cursul zilei — vre o 20 fruntași ai comunei între care cităm pe unii a căror nume îl mai reținem. Iată-i: Cornea George, Stan Mitru și Popa Onu. Acești vrednici țărani duși la primărie au fost acuzați că țin arme în ascuns. Acuze la care — evident — bieții oameni nu știau ce răspunde. Și atunci a urmat luarea procesului-verbal, pumni, picioare, patul puștii și vergea peste cap și pe talpe la picioare.

După ce s'a terminat cu operația în Chisindia, grănicerii cari se găseau în această comună fără cunoștința comandamentului lor, și-au făcut apariția în Buteni. Dar vestea rea zboară ca vântul și mulți dintre cei cari se așteptau la o astfel de răsplată din partea autorității administrative, au fugit la pădure. Unul, însă, încrezător și curajos a rămas acasă. Nu mult după sosirea plutonului de grăniceri cetățeanul primește aviz dela plutonierul de jandarmi Pepa că îl doarește la secție. Dus acolo nu găsește decât soldați, curi aflând că se numește Luguzan Todor, au purces să opereze după aceeași procedură ca și la Chisindia.

Ca un intermezzo adaog că în aceeași comună, Buteni, plutonierul Pepa a bătut până la vânătași pe țărănul Hațag Todor în ajunul alegerilor pentru că a îndrăznit să spună că ar vrea mai de grabă să voteze cu lucașărul nu cu steaua Dlui Averescu.

Am spus, că dăm aceste isprăvuri în vileag pentru că guvernul Barbu Știrbey ne-a luat cătușul din gură și putem grăi. Nu am spus inexactități. Cel care scrie aceste rânduri a văzut cu ochii săi opera Dlui Boneu. Și o spunem pentru că comisiunea care anchetează sau va ancheta cazul primnotarului Boneu devenit prefect, să ia act și să și completeze dosarul.

Țărăni din aceste ținuturi terorizați și azide amintirea isprăvii dela Chisindia și Buteni privesc în fața alegerilor, cari s'au declarat libere, cu groază și am auzit pe unii zicând că nu îndrăznesc să meargă în fața urnei.

Disolvarea Consiliului Municipiului Arad?

Este atribuția acestui guvern de tranziție?

În ziua de Marți 21. Iunie a. c. consilierii orașului Arad au primit dela Dl Iulian Peter inspector-general administrativ o hârtie prin care sunt invitați ca să se prezinte la Primărie de a răspunde verbal ori prin memoriu la punctele de acuzațiune ce se aduc primarului, delegațiunii permanente și consiliului.

Croniciarii fideli ne-am prezentat de a vedea și noi acele puncte de acuzațiune, și din numele iscăliților denunțului înaintat prefectului, să amintim câteva: Iosif Vulpe, Mărculescu, N. Ionescu, Al. Constantinescu, Popescu P., Dr. Kóveș, etc. Am putut constata, că denunțatorii ar dori succes acțiunii lor în urma cauzității de membrii a unui partid, a cărui atotputernicie nu au paciența de a o vedea cât mai curând — poate ca au dreptate, dar poate, că și greșesc — de cât temeiniciei capetelor de acuzațiune depuse în acel denunț.

Acele se pot împărți în 3 grupe: 1. Aduse primarului ca om, 2. Aduse primarului ca funcționar și 3. Aduse consiliului.

În cele aduse primarului ca om aflăm recitarea atacurilor apărute deja în «Vitorul» și «Cuvântul» despre afirmativa sa purtare slabă românească din născut de preluarea imperiului român în Arad. Aici ne facem observarea, că acele acuzațiuni — într-o-că-ar fi întemeiate — nu pot forma acum obiectul unei cercetări față de primar și Consiliu. Dr. Ș. Angeș, primarul sie acum, din 1919—1920, începând a servit sub Consiliul Dirigent, guvernul Averescu, guvernul Brătianu ca funcționar superior, ajutor de primar, și a fost susținut de acele guverne și puternicii zilei,

cări totdeauna l'au știut și greșelile și calitățile. Aveau ocazie și putere toți de tractorii de acum să'i delăture — dar nu au făcut-o. Acum pentru-că a părăsit partidul liberal și s'a ales primar sub guvernul trecut l'oi face proces de intenții — credeți Domnilor, este fără just. Dar alegându-se de primar putea doar ori și care cetățean să ceară Ministrului de Interne de a nu fi confirmat, arătându-se documentat motivele naționale, cari împiedecă aceasta.

În cele ce privesc primarul ca funcționar credem de a avea o bază subredă întrucât dispozițiunile luate de el, s'au făcut în prevederile atribuțiunilor sale de primar, abuzul nu rețese chiar din conținutul denunțului. Să amintim câteva: Concedierea imediată a angajaților salariați este dreptul oricărui gospodar, cumpărarea autobuselor nu a fost oneroasă și a servit de a face repede față unei situații, cari a voit să restrângă dreptul orașului de ași aranja singur chestia circulației. Suntem siguri că ancheta față de primar îl va reabilita în privința gestiunilor sale. Dar mai absurd apar acuzațiunile aduse consiliului: sunt de fapt 2. cumpărarea casei lui Sipoș Mladin din Gai pe seama poliției, și contractul pe 5 ani societății Bilumen pentru asfaltarea orașului Arad.

Consiliul aprobând cumpărarea casei lui Sipoș Mladin a făcut-o după ce o comisiune de experți a valorat-o. Este natural, că nu pot merge 40 oameni la fața locului, ci 4—5 inși pe părerea căror s'a dat votul. Deci chiar așa să fie ca s'a dat o valoare mai mare pentru casa aceea așa se fie că mai mare pentru casa aceea ce contestăm

In Italia prin Ungaria și Jugoslavia.

— Note de drum —

de N. Ghiulea.

(Urmare și sfârșit).

Astăzi Fiume n'are pe cine servi. De când a pierdut Hinterland-ul și-a pierdut și viața. Italianii nu au ce marfă expediți prin el. Istria e un munte sterp, consumul ei e neînsemnat, iar Triest de cealaltă parte a bazei trunghiului peninsular, port mai puternic și mai absorbant, ca Fiume.

Fiume pentru italieni e o povară. Fiume nu poate trăi prin el. A ajuns paraziutul coastei Cuarnerului.

Sârbi nu vor să-l folosească, ei ridică la Sușak un port nou, rămân ungurii.

Fiume de altfel și astăzi e unguresc. Majoritatea populației e maghiară. Și 80 la sută din vizitatorii coastei Cuarnero, dela Abbazia până la Moschejena, sunt din Ungaria. Ungurilor le revine sarcina de a reda viața acestui port.

După ce am văzut Fiume am înțeles deplin acțiunea primului ministru al Italiei, și tratatul de amicie italo-maghiar. Fiume este cheia înțelegerii italo-maghiare. Ducele și-a dat perfect de bine seama că acțiunea de cucerire a lui D'Annunzio pentru panșul Italiei, devine din zi în zi mai zadarnică, dacă nu se găsește posibilitatea de

viață pentru Fiume. Iar acțiunea sa de apropiere de Ungaria, a găsit deplină înțelegere și aprobare la Budapeșta, fiindcă și regatul ungar are absoluta trebuință de un port care să-i asigure respirația, are trebuință de Fiume, cel mai apropiat port de mare de această țară.

Italia va abandona comerțul fiuman în mâna Ungariei, e de altfel singura posibilitate de ași menține cu cinste suveranitatea asupra frumosului oraș. peria din cununa celor o sută orașe ale sale.

Înțelegerea italo-maghiară e reală, profitabilă pentru ambele părți și va ține.

Abazia-Constanța.

Între Abbazia și Constanța prea puține asemănări, deși ambele își scaldă privirea în mare.

Abazia are în spate munte, în față o mare limpede și de o culoare albastră cum numai cerul ne-a deprins să ne arate. Adăpostită de curenți, rar când Abbazia vede marea «în furie». Superioară ca poziție geografică Constanței, Abbazia are aproape tot timpul anului, ceva mai rece iarna și mai caldă vara, o climă dulce și binefăcătoare.

Pe coasta în amfiteatru, Abbazia are o înfățișare mjaunată. Palatele splendide albe sau palii colorate, apar strălucitoare din verdețea regiunii. Palmieri numeroși, ficuși giganti, cedri mândri împodobesc căile și grădinile.

Dar nu acestea sunt minunile Abbaziei. Marea Neagră e mai rea, mai des în-

Votați O semnul Part. Național-Tărănesc!

cu hotărâre-vina nu o poate purta consiliu, ci acei cari au dus consiliul în eroare. De altfel în jurul acestei chestiuni a fost în consiliu o discuție vehementă, partidul național-tărănesc prin glasul Dr. I. Borneaş s'a declarat contra acestei cumpărări, nu pentru că nu ar face prețul, ci deoarece nu poate corespunde scopului așezarea poliției.

A doua chestiune: contractul cu societatea Bitumen. Este o chestiune care reclamă o părere expertă, care denunțatorilor se poate fără doar și poate contesta. Din contră experții zic, că contractul încheiat, este foarte avantajos pentru oraș. În Consiliu s'a discutat chestiunea pe larg, chiar Dl. Dr. M. Mărcuș membru marcant a partidului liberal a aflat contractul de avantajos pentru oraș, singura excepție ce a făcut-o este, că nu se poate angaja orașul pe un termen de 5 ani, când se speră, că valuta va ajunge stabilă. S'au dat atunci și D-lui Dr. M. Mărcuș toate explicațiunile de lipsă, întrucât pentru fluctuațiunile valutare s'a luat în contract asemenea o latitudine de 20% după cum se ridică sau scade leul, luându-se leul pe baza favorabilă de 3.20. Când cu ședința consiliului în chestia aceasta s'a adus un raport amănunțit, împrejurarea că s'a concesionat pe 5 ani asfaltarea orașului chiar din acel motiv s'a făcut, că oferta a fost așa avantajoasă.

Și acum de sine o mică observare: Acuzatiunile aduse consiliului sunt nebazate, ridicole. Ancheta are scop politic și ne miră numai că actualul guvern, a cărui menire este de a garanta libertatea alegerilor, s'a dat unui act politic, care vrea să favorizeze un partid. Aceasta «anchetă» este treaba guvernului de mâine, ori s'a voit ca să i se ușureze sarcina? sau pe când apar aceste rânduri avem deja guvernul de mâine?

Dacă doriți să vă procurați articole de strictă necesitate, de ocazie sau cadouri, cu prețuri avantajoase, cereți la Dnei Salgó Arad, S ruda Consistorului 12. etaj I.

Votați **roata.**

furiată, în fiecare an cere jertfe omenești, curenții săi sunt mai puternici, clima mai aspră, dar e marea noastră. Constanța și Techirghiolul sunt mai puțin frumoase, clădirile sunt mai puțin mărețe, confortul mai modest, condițiile de viață cu mult mai inferioare, dar e stațiunea noastră maritimă. Am putea să ne mulțumim cu ce avem, și să ne străduim să facem și noi din Constanța perla Mării Negre, după cum Abbazia e perla Adriaticei.

Abbazia însă nu oferă numai o natură unică, nu oferă numai hotele și vile minunate, cu un confort ales, cu restaurante și pensuni strălucite, ci și prețuri convenabile. Abbazia e lipsită de speculă, ea e accesibilă tuturor.

Pensiune complectă: casă, masă, luminat, încălzit la nevoie, se găsește de necrezut — de la 200 la 400 lei pe zi de persoană în vilele și hotelele obișnuite, de la 400 la 800 lei pe zi, în vilele și hotelele de mare lux. Cu 800 lei pe zi având, pe lângă o masă împărătească, pe care o au și cei cu 400 lei pe zi, cameră cu balcoane, anticameră și baie proprie.

Raportați aceste cifre la Constanța sau Techirghiol. O cameră mediocră o plătești cu 400 lei pe zi — 12.000 lei pe lună — și o cameră bună cu 1000 lei pe zi — 30.000 lei pe lună, iar masa, la Constanța, în prima categorie a Abbaziei, nu o ai pe zi, fără 400 lei, și în a doua categorie, fără 1000 lei pe zi.

Este mai mult decât îndoit.

O gândire măreață.

De pe vremuri se frământă gândul, cum să se naționalizeze comerțul și industria; cum să se treacă acest mare izvor de venit și în mâinile Românilor. Acesta era gândul nobil, care frământa capetele oamenilor de atunci. Și pentru realizarea acestui scop, a luat ființă Liga Apărării Naționale, a cărei membri erau recruți din toate păturile societății, fărăosebire de culoare politică. Scopul nobil, ce urmărea această Asociație, a obligat morabunții pe fiecare fiu al neamului, să concurgă cu sprijinul și ajutorul său la realizarea acestui scop.

Un popor subjugat și sărăcit timp îndelungat, n'a putut îmbrățișa cu toată căldura cariera industrială și comercială în măsura recerută, unde se recere nu numai sprijin moral, dar și material. De aici gândul, de a da viață unei Asociații, care să sprijinească cu cuvântul și cu lupta realizarea scopului intenționat.

Frământările gândirii în această cale, a scos la iveală, că singurul mijloc, ce conduce la realizarea mărețului scop, în împrejurările, în cari am trăit și trăim, sunt numai cooperatiunile în general, iar în special sprijinirea fără șovăire a comerțurilor și industriilor Români. Ideea veche, rezultatul însă e cât se poate de rodos. Cauza e, că ideea nu e de ajuns îmbrățișată și lucrarea în această direcție lasă mult de dorit. Cei ce au luat sarcina asupra lor, de a întrupa această gândire, această idee, fac mai mult politică, ca operă de naționalizare a comerțului și a industriei, prin ceea ce nu numai, că se pierde timpul prin lupte sterile, dar se mai aruncă și sămânța discordiei, a neînțelegerii între membrii Asociației în detrimentul scopului, cel urmărește această instituție. Mai e apoi și o altă greșală, care trage după sine un mare rău pentru neam și țară. E răul, că prin amestec în politică, ținde la slăbirea partidului, care stăruie cu mări și multe jertfe, pentru delăturarea sistemului nenorocit de azi.

E știut de cece au ochi de văzut și urechi de auzit, că răul, ce bântuie țara, își are izvorul în sistemul de guvernare al partidului liberal. Nu averescanii sunt cauza răului. Ei sunt numai înfăptuitorii poruncilor primite, dela cei ce li-au dat puterea. Fătul legii al inopozitului, al ridicării clărilor și al timbreilor nu e fătul ave-

rescanilor, ci al liberarilor. Aceste legi sunt făurite de lei și date lui Averescu, sluga lor, să le treacă prin parlament, pentru că ei n'au avut curajul, s'o facă. Și după pace Averescu i-a scos castanele din foc, i-a dat cu piciorul!

Acesta e sistemul lor de corupție; în aceasta se cuprinde toată destoinicia lor; în aceasta culminează vârtutea și multumirea lor sufletească.

Acest sistem bizantin, sistem mizerabil trebuie delăturat cu orice preț. Și pentru delăturarea acestui sistem, în locul prim lupta o duce Partidul Național-Tărănesc. E deci firesc, ca fiecare cetățean, care doarește binele și fericirea țării, să sprijinească acest partid. Iar ceice tind la slăbirea acestui partid, lucră cu voia ori fără știință la întărirea partidului liberal și prin aceasta la întărirea jugului, pus pe grumazul sărmanului popor, care e sedus și înșelat prin mijerite făgăduieli. Și, din nenorocire, la slăbirea aceasta s'a asociat și oamenii din jurul Ligii Apărării Naționale, cântând, a fărâmița volurile opoziției. Iar această nu e numai o greșală, ci și un mare păcat.

Ajunși aici întrebăm: În felul acesta se va desăvârși marca operă de naționalizare a industriei și a comerțului?

Credă, cine vrea!

I. G.

Eternizarea numelui lui Dr. Petru Pipoș.

Duminecă la 19 Iunie a. c. S'a înființat în Arad o societate, care are de scop studiul copilului român. Această societate va purta numele regretatului nostru pedagog Dr. Petru Pipoș, care în curs de 32 de ani a muncit în acest domeniu. Acest act de recunoștință a posteriorității față de Dr. P. Pipoș a fost înălțat prin prezența P. S. Sale D-lui Episcop al Orăzi Mari Roman R. Ciorgariu contimporan a lui Pipoș și fostul director al școlii norm. ort. rom. în localul căreia s'a ținut adunarea de constituire a societății și unde a fost profesor Dr. P. Pipoș.

Prea Stința Sa, prin participarea la acest act a dovedit dragostea ce o are față de acest vechi focar de cultură, dând totodată exemplul tuturor cum trebuie respectat omul care și a făcut datoria.

Cei adunați la aceste serbări — vechi admiratori ai P. S. Sale — adânc mișcați

Pentruce această speculă? Abbazia e într-o regiune săracă, aduce alimente scump, de departe, dintr-o țară nici ea prea bogată. Constanța e într-o regiune bogată, cu alimente ieftine la îndemână și în spate cu un raiu de abundență și de bogăție.

Ce n'am putea noi face din Constanța, dacă am fi oameni, dacă n'am fi nesățui și jefuitori, dacă n'am fi răi și lipsiți de bună cuvântă?

Biletele internaționale.

La agențiile vagoanelor cu pașuri capeteți bilete de călătorie internaționale. De ori unde, din Cluj de pildă, poți să-ți stabilești un întinerar în lumea întregă, să plătești întreaga călătorie de aici dus și întors. Scapi astfel de grija cumpăraturii sau chiar de a avea în buzunar o cută de feluri de valută. Cu carnetele roșii personale poți călători nesupărat două luni de zile, te poți opri unde vorești fără nici o formalitate. Este o ușurință admirabilă pe care o ai în toate țările afară de România.

De aici plecând până la graniță ai bilet de carton, iar la întorcere de ori și unde ai luat bilete, fie dela o agenție străină, fie dela aici pentru întors, au poți avea bilet decal până la graniță.

Pentruce această deosebire? Nu putem noi să deprindem practice civilizate, care au ajuns comune și banale pretutindeni?

De luat bani românești nu putem lua din țară, dar nici bilet pe căile ferate ro-

mânești nu putem lua dinaintea, sau dela o agenție internațională. Fiecare trebuie să se coboare și să cumpere bilet dela graniță. Pentruce să simți șicana chiar la intrarea în țara românească? Căile de comunicație sunt făcute pentru înlesnirea publicului, pentruce în România călătorul trebuie să întâmpine toate greutățile?

Baioneta.

Când te apropii de țară totdeauna îți bate inima. La pichetii de graniță, apar mândri grăniceri români. Sufletul ți se umple de bucurie și încredere. Țara nu trebuie să se leamă de dușmani, e bine păzită, e eroic păzită.

Ne place să vedem soldații, însă la postul lor. Când am văzut că acești grăniceri, s'au suit în tren, au ocupat cu baioneta la armă ieșirile vagoanelor și și-au luat o față severă pentru intimidare, m'am gândit la impresia penibilă ce trebuie să facă această strașnică, dar inutilă, măsura asupra străinilor. Dela pichetul de graniță și până la stația de graniță, dea sosire și, aproape o oră, până ce s'a făcut controlul vamal, santinelele nu au îngăduit nimănui să se coboare, să ceară vre-o informație, sau să îndeplinească vre-o formalitate oficială.

Nicăieri nu am întâlnit o asemenea strășnicie!

Intrând în România, într-o țară unde domnește dictatura? Poate. E sigur însă că într-o țară unde se face abuz cu folosirea armatei în administrația ei,

afât de prezența, prin surprindere foarte plăcută pentru dânsii, cât și prin căldura cuvintelor ce le-a rostit, s'au întărit în convingerea, că în P. S. Sa au părinte iubitor, care nu i-a uitat nici după ce în spațiu este mai departe de dânsi ca de altădată. În schimb cu toții i-au urât dela bunul D-zeu pe lângă țaria și tinerețea suflătoare pe care o are — și țaria fizică pentru că să poată rosti cuvântul lui Dzeu, iubirea pacea și respectul față de oamenii datoriei la mulți ani. După oficierea parastasului, întru amintirea lui Dr. P. Pipoș la ora 11 s'a constituit „Societatea Dr. Petru Pipoș pentru studiul copilului român” în modul următor:

1. Biroul: Președinte: Dl. Ștefan Ciuceanu dir. școlii normale de stat. Vicepreședinte: Dl. Teodor Mariș prof. la școala normală. Secretar: Eugen Spinanțiu subrevizor de control. Casier: Ioan Florea inv. dir. Censor: Teodor Selejan prof. școala comercială. Bibliotecar: Vintilă Popescu prof. academia teologică.

2. Membrii în secția pedagogică: Dl. Ascaniu Crișan dir. Moise Nicoară Dna Consuela Laugier dir. școlii normale. Dl. Dr. Ioan Pleșa medic. Dl. Grama prof. med. ped. Dl. Ioan Cădariu inv. dir.

3. Secția juridică și de protecție a copilului: Dl. N. Antonini judecător. Dl. Dr. N. Olariu dir. azilului de copii. Dl. Miron Musca profesor. Dl. Nicolae Păușeșli avocat. Dl. Dimitrie Popovici inv. dir.

4. Secția pentru stabilirea criteriilor literaturii pentru copii: Dl. Alexandru Constantinescu profesor. Dșoara Elena Demian. Dl. Lazăr Răsculeț profesor. Dl. Florea Codrean preot. Dl. Ioan Crișan inv. dir. Pâncota

5. Secția de propagandă: Dl. Ioan Petrovici inspector șef. Dl. Sabin Evuțian inspector școlar. Dl. Iosif Moldovan inspector școlar. Dl. Victor Babescu director școala medie Iosif Vulcan. Dl. David Balint revizor școlar.

După masă la ora 6 în Sala mare a palatului cultural s'a ținut un festival cu concursul societății corale Armonia, unde vorbirea ocazională a rostit o Dl. Sabin Evuțian, inspector școlar, în prezența obișnuitului public participant la conferințe în genere. E regretabil, că o parte a publicului Arădan n'a putut fi deșteplat din amorțea intelectuală nici prin apelul făcut pentru cinstirea memoriei marelui bărbat al Aradului Dr. P. Pipoș.

— România—Ungaria. Miercuri, 29. crt. pe arena Gloria—CFR din Arad

Clasa a IV-a.

Considerația pe care o avem de poporul nostru apare dela graniță. Ilustrația cea mai frapantă a acestei considerații este transformarea vagoanelor de animale în vagoane-clase.

Râd străinji și tu român, care dorești ca țara ta să fie cât mai îndată și mai sus, îți mușli pumnii de rușine și de ciudă.

Fumul de lignit.

Dar ai scăpat de graniță, de așteptarea fără rost a două ore pânăce, toate formalitățile făcute, trenul zboară spre casă.

Pământul românesc te atrage, privești cu plăcere câmpurile lucrate, și cu iubire țărâniștea la muncă pe câmp. Privești cu atenție satele românești, și le compari în minte cu satele străine văzute până atunci. Te gândești dacă asupra străinilor acele sate primitive, mai sărace, dar pitorești, așezate și înecate în verdeață, vor face o impresie frumoasă.

Peisajul este din ce în ce mai frumos. Se anunță munții. Dela Vadul Crișului, până la Lacul Crișului și apoi Ciucea și dela Ciucea în jos, până la Stana și Aghires, sunt privești minunate. Ieși aproape jumătate afară pe fereastră să sorbi aerul proaspăt și privești ne mai întâlnite. Dar ce păcat! În locurile acestea frumoase care le privești plin de incântare și de mândrie, c'țara ta și emoția te cuprinde, un fum gros, rău mirositor și înecăcios, te omoară? Nu s'ar putea ca măcar în unele locuri ale țării, până la electrificare, să se folosească cărbuni buni?

Reprezentările Operei Române din Cluj.

De o săptămână Opera din Cluj ține firul reprezentanților cu cele mai selecte producțiuni ale literaturii muzicale. Fiecare seară, din această săptămână, a fost pentru publicul Arădan, o adevărată sărbătoare, căci ansamblul clujan prin cântăreții săi soliști, fiecare de mare talent muzical, prin corul său disciplinat, bine antrenat compus și el din valoroase elemente muzicale, prin orchestra s'a, care trece cu ușurință și cu precizie uimitoare peste cele mai grele părți ale partiturilor, prin dirijorii săi de multă vervă, capacitate și talent, cărora li se revine titanica parte din succesul ce-l obține ansamblul, prin înscenările admirabile, cari ne lasă să credem că în dosul cortinei lăsate, dirijează adevărați măestri ai artei decorative, prin baletul său admirabil dă acestui public momente de adevărată revelație artistică. Opera din Cluj este o mândrie a artei Românești.

La rândul ei, nici opera nu poate fi nemulțumită de publicul arădan. În fiecare seară teatrul de vară este plin și spectatorii răsplătesc pe artiști — câte odată în scenă deschisă — cu frenetice aplauze. Un lucru însă uită simpatic public al Aradului. Anume, Opera nu este operetă, și că aici aplauzele în scenă deschisă ar putea fi în detrimentul preciziei desfășurării a reprezentației. Și încă un lucru! Cezarului ce este al Cezarului și artistului ce este al artistului. Ultima impresie este aceea care se imprimă în suflete. Artistul își dă tot efortul, își desfășoară toată arta și talentul său pentru că să satisfacă și cele mai rafinate pretenziuni și după ce s'a achitat își așteaptă răsplata binemeritată. Or, publicul nostru uită de aceasta datorie chiar în momentul cel mai suprem, când sufletul artistului se coboară, din înaltele regiuni în care plutise, la publicul care îl ascultase, pentru că să se unească cu sufletul acestuia. Dar publicul, la sfârșitul spectacolului prea se grăbește, prea uită de cea mai mare datorie a sa către artist. Dați artistului ce este al său în momentul când vă despărțiți de el, căci el abia atunci poate săculeagă impresiile cari îl fericesc sau îl deprimă.

Capo d'operele marilor artiști au fost reprezentate pe scândurile teatrului de vară, cari n-au văzut atâta artă, frumusețe și talent desfășurându-se deodată, de când sunt geluite. Valoarea artistică a operilor cântate în ultima săptămână pe scena Aradului este în deobște cunoscută. Wagner, Beethoven, Verdi, Saint-Saens etc. sunt titanii artei muzicale, iar noi prea mici pentru a putea analiza operele lor.

Interpretarea acestor opere își are loc în auzul și văzul nostru, și nu spre puțina noastră admirație Dna Lya Pop, fiica acestui oraș, face cinste, nu numai orașului său natal dar întregii țări, prin arta sa. Rolul titular al Operei Carmen, îl interpretează cu atâta artă, talent, și cu atât temperament încât i se revine cu drept buvant titlul de cea mai bună Carmen din Europa. În rolul Dalilei a apărut ca o adevărată minune. Vocea Dsale fascinează auditorul.

Dna Nestorescu a cântat în Fidelio, simpatică, cu o voce de argint, dulce și caldă, era imposibil să nu aibă strălucitul succes.

Dna Babici în Traviata a fost o Violetă duiosă, atrăgătoare. Succesul pe care l'a avut este justificat prin admirabilul joc de scenă și îndeosebi prin vocea-i clară mătăsoasă, care se potrivește așa de bine cu muzica lui Verdi. Michaela Dnei Babici în Carmen este plină de grație.

Drele Donabidovici și Dobranscaia în rolurile mai mici ce li s'au încredințat au avut frumoase succese. Prima are un alt care încălzește, iar cea din urmă un sopran minunat.

Dintre domni trebuie să remarcăm în primul rând pe Dl. Ujeicu care este puterea ansamblului. Un bas-bariton voluminos, dulce, liric și dramatic în același timp; joc de scenă admirabil. A avut succes binemeritat în Fidelio și în Vasul fantomă. Am vrea să-l auzim mereu.

I se revine multă laudă Dlui Georgescu, care pe lângă greua sarcină de regisor, angajează și roluri. Astfel în Bătrânul ovréu din Samson și Delila, a avut un succes strălucit, cu vocea Dsale profundă, catifelată și voluminoasă.

În cursul acestei săptămâni am avut ocazie să auzim patru tenori ai ansamblului Clujan. Mai mult a fost ocupat Dl. Andreescu. Înțelegem, vocea, școala Dsale îl predestină pentru cele mai grele roluri. În Traviata și Vasul Fantomă a avut mari succese. Dl. Niculescu a cântat în Fidelio, interpretând rolul lui Florestan dând dovadă că dispune de un organ admirabil și de o școală superioară. Dl.

Vrăbiescu este același din trecut, tenor puternic, sigur dispunând și de un joc de scenă bineînchegat. Dl. Chicideanu are o voce drăguță, simpatică, sunătoare ca argintul. Rol mai mare a avut în Lakme de care s'a achitat demn. A cântat frumos cântecul marinarului în Vasul Fantomă.

Baritonul Sochulski a excelat în Traviata și în Vasul Fantomă, jucând rolul lui Germont bătrânul și rolul Olandezului. Vocea dsale metalică, căreia știe să-i dea lirism și dramatism, încălzită întotdeauna de sentimentul cu care își cântă rolurile se desvăluie și din acompaniamentul puternic a lui Wagner. Dl. Szabó și Dl. Jarotzky sunt niște cântăreți binecunoscuți la noi. Dl. Szabó este un Toredor strălucit atât ca voce cât și ca joc de scenă. Dl. Jarotzky dispune de un organ foarte simpatic, cald și mlădios. Dl. Gavrilescu, impunător, cu o voce plină mlădioasă.

Cei alți interpreți s'au achitat multumitor de rolurile ce li s'au încredințat. Măestri Bobescu, Doubroosky și Massini, sunt pulsul tuturor reprezentațiilor.

Vineri sara s'a reluat Balul mascat iar Sâmbătă, Fidelio.

Duminecă seara se va cânta Cavaleria Rusticana de Pietro Mascagin cu tenorul Niculescu. După aceasta va urma un concert simfonic dat de orchestra operei. Se va cânta Simfonia V. de Beethoven și Uvertura 1812 a lui Tchaikowsky. Cavaleria o dirijează maestrul Bobescu, iar Concertul Massini, dir. operei.

Luni seara, ultima reprezentație a operei, se va cânta Bohema, operă de Puccini.

Guvern nou.

Barbu Stirbey își luase însărcinarea să facă — cu guvernul său alcătuit din reprezentanții tuturor partidelor-alegeri libere. Prin faptul, că național-fărăniști n'au înțeles să intre în alegeri cu liste comune cu liberalii, guvernul Stirbey s'a demis neputând satisface dorinței regelui de a apropia partidele.

Guvernul a încredințat cu formarea noului guvern pe Dl. Ion I. C. Brăteanu. Astăzi avem un guvern alcătuit de aceleași persoane, care formau guvernul în 1922. Excepție formează câțiva ministri, cari eri erau în guvernul Stirbey reprezentând oarecari fracțiuni de partide și cari fără altă formalitate devenira liberali, dacă n'au fost și atunci. E vorba de Dl. Lupu, St. Popescu și C. Argetoianu.

Guvernul s'a schimbat, dar Țara nădăjduiește și crede că voința Regelui și promisiunea ce-i s'a făcut prin graiul Suveranului nu vor fi încălcate. Rămâne să se vadă dacă alegerile vor fi aceleași de acum cinci ani sau ele vor fi libere ori mai siluite ca oricând. E vorba doar de cuvântul Coronei și de dorința Țării.

«Administrației este interzis a face politică». Aceasta este lozincă noului guvern. Din multele probe contrare aducem numai una azi: Prefectul Poliției Arad: D. Z. Filotti a împus cinematografele ca să ruleze filmul, luat cu ocaziunea sosirii în Arad a generalului Văitojanu. Uită d. prefect, că n'are voie a face politică și că n' toate manifestațiunile sale dovedește că este liberal, de altă parte face rău serviciu cinematografele, cari sunt întreprinderi industriale și cari în urma acestor rulări de filme de propagandă politică pot pierde o mare parte din clientela lor. Suntem convinși, că Dl. prefect al poliției nu te va restitui paguba avută.

Ds. Elvira Mihuiin, dragăleasa fiică a părintelui Mihuiin dela Șebiiș a fost logodită de Dl. Dr. Valer Lepa, cand. de avocat. Transmitem tinerilor logodiți felicitările noastre.

No. 10 | 1927.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul delegat executor judecătoresc reg. prin aceasta publică că în urma deciziei al Judecătoriei de pace Nădlac No. G. 929 | 1927. în favoarea lui Ilie Szolinger, pentru suma de Lei 1250 capital și accesorii se defige termen de licitație pe ziua de 2 Iulie 1927, după masă ora 4 și jum. unde se vor vinde la licitație publică 1 (una) trăsură cu osi de fer în bună stare. Toată aceasta mobilă s'a prețuit în 3500 Lei.

Nălac, la 15 Iunie 1927. Delegat executor: Ioan Pregea m. p. pentru comformitate.

Ipegat Stagiari: Indiscifrabil.

Veniți fraților țărani.

Veniți Frați
Și mâna dați
Semnul roata se votăm

Noi țărani cu iubire
Vom lupta într-o unire
Vivat Fraților trăiască
Țărănimea românească

Veniți toți cu mic cu mare
Cu partidul la votare
Veniți tânări și bătrâni.
Toți cu inimi de români
Se 'nvărtim hora între noi
Nu ne pasă de ciocoi
Țara să ne înflorească
Și partidul să trăiască.

Iară drepturile sfinte
Le ținem cu dor terbinte
Semnul roata, ea va 'nvinge

Toți țărani ne vom strânge
Lângă-al nostru drag partid
Ne vom face toți un zid
Să trăiască să înflorească
Țărănimea Românească.

Veniți dar ea să luptăm
Cu roata toți să votăm,

Numa 'n ea este dreptate
Pentru care luptăm frate,
Iuliu Maniu e cu ea
Și noi toți alătura,
Veniți toți una să fim
Cu credința biruim,
Să trăiască să înflorească
Țara noastră românească.

Șimandul de Jos, la 12 Iunie 1927.

IOAN PUCEA,
econom.

Nr. 6887—1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că pentru închirierea pe timp de 3 ani a prăvăliei din Palatul teatral acupată de prezent de Krausz Paulin, în ziua de 25 August 1927 ora 10 a. m. se va ține licitație publică cu oferte închise în biroul Serviciului economic (Primăria etaj, Camera Nr. 104) în conformitate cu Art. 72 și următorii din legea asupra contabilității publice.

Caetul de sarcini se poate vedea la Serviciul economic în orele de serviciu.

Arad, la 14 Iunie 1927.

SERVICIUL ECONOMIC

ROMANIA.

Primăria Municipiului Arad.

Serviciul economic.

Nr. 13674—1927.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că proximal târg regnicolar în orașul Arad se va începe cu ziua de 1 Iulie 1927 și va dura 5 zile deca până la 5 Iulie 1927.

În ziua de 1 Iulie se va ține târg de vite cu copile crepate, în ziua de 2 Iulie se va ține târg de mărfuri și de căi, iar în ziua de 3, 4 și 5 Iulie se va ține exclusiv numai târg de mărfuri.

Arad, la 11 Iunie 1927.

PRIMAR.

Secretar comunal:
STEFANUȚ.

Votați roata.

Redactor responsabil Puticiu Pompilu.

Cel mai frumos vopșeste și curată

Iosif Flick, institut de vopsit stofe și curățire chimică. Arad, Strada Crisan No. 9. —

Simeon Klein si-a mutat

prăvălia de pălării pentru dame și bărbați din Piața Avram Iancu No. 21

In Strada Eminescu No. 3 In localul Soția lui Vidor.

Intrarea la Soția lui Vidor in caelaș loc.

Cine cumpără mobile,

nu-i va părea rău pentru osteneală vizitând depozitul fabricii de mobile Klug, Aradul-nou.

Citiți și răspândiți
ziarul „Românul”

Votați roata.

APOLLO

dela 27—30 Iunie

Torentul.

Doamnă nu vreu se aibă copii

Rep. in cepe la orele 4 și jum., 6, 7 și jum., 9

Mobile cu plata 'n rate, pe lângă prețul plățirii în numerar se găsesc in Magazinul GARAI, Piața Avram I. 1.

„VICTORIA”

Institut de Credit și Economii Societate pe Acții.

Fondată la anul 1887.

Sediul Central: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 1—3. Telefon: 177 și 763. Adr. teleg. „Victoria”

Secția comercială și devize: Arad, Bul. Reg. Ferdinand I. No. 29. — Telefon: 330, 520 și 860

Sucursale: Chișineu-Criș, Șiria, Ineu, Radna, Rovine (Pecica) și Buteni - **Exposituri:** Săvârșin și Grăniceri (Otlaca)

Capital societar și fonduri proprii Lei 50,000.000

Resurse Lei 400,000.000.

Execută totfelul de operațiuni bancare.

Primește depuneri spre fructificare în Lei, Dolari ori alte valute străine, pe libele și în cont-curent, pe lângă cele mai favorabile condițiuni.

Are legătură de cont curent cu toate băncile din Țară și corespondenți în toate centrele mari ale lumii.

Bancă autorizată pentru operațiuni de devize.

Intreprindere proprie „NORA” fabrică de mături și perii în Arad.